

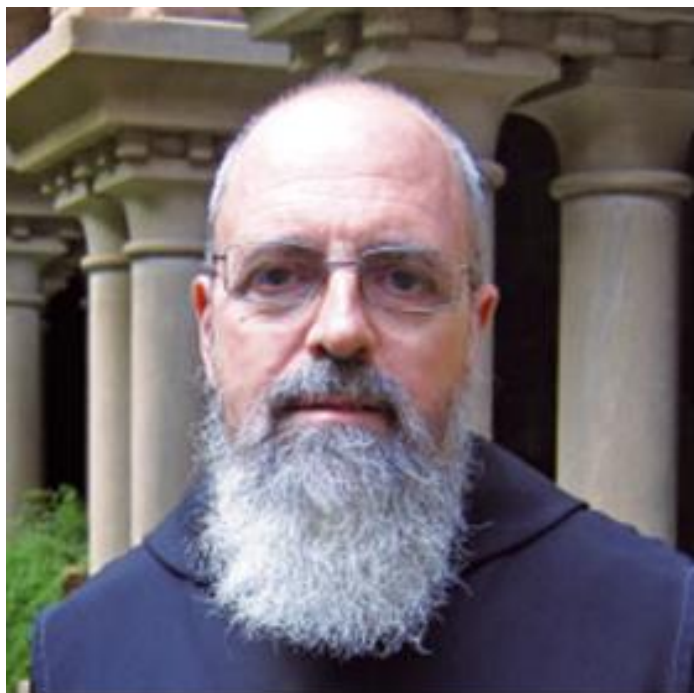


## Servei de Documentació

Unió de Religiosos de Catalunya • Centre de Vida Religiosa i Espiritualitat

Plaça d'Urquinaona, 11, 2n 2a (08010 Barcelona) Tel. 93 302 43 67 [sec.general@urc.cat](mailto:sec.general@urc.cat) - [urc.info@gmail.com](mailto:urc.info@gmail.com)

<b>Autor</b>	P. Manel Nin, monjo de Montserrat i rector del Pontifici Col·legi Grec de Roma	<b>53</b>
<b>Títol</b>	Les esglésies orientals cristianes al Pròxim Orient avui	
<b>Data</b>	Barcelona, 1 d'octubre de 2014	
<b>Font</b>	Fundació Joan Maragall <a href="https://www.youtube.com/watch?v=ntyLqnUX_2A&amp;feature=em-upload_owner">https://www.youtube.com/watch?v=ntyLqnUX_2A&amp;feature=em-upload_owner</a>	
<b>Publicat</b>	16 d'octubre de 2014	



# LES ESGLÉSIES ORIENTALS CRISTIANES AL PRÒXIM ORIENT AVUI

*Barcelona, 1 d'octubre de 2014*

## INTRODUCCIÓ

A l'inici d'aquesta sessió, vull agrair al Dr. Josep M Carbonell, president de la Fundació Joan Maragall, i al seu Patronat, la invitació que em van fer a primers de setembre a presentar, a parlar-vos, de la situació actual de les Esglésies cristianes al Pròxim Orient. És un tema que per interès científic i de recerca i sobretot per interès personal i espiritual, eclesial, segueixo des de fa molts anys. Agraeixo les paraules de presentació d'Antoni Puigverd, amic periodista, o periodista i amic, que ha seguit i segueix molt de prop tot el problema que aquest vespre vull presentar. A l'inici hi ha un article que vaig escriure a mitjanit d'un dia de la segona meitat de juliol, article sortit *a raig* i que vaig enviar a la redacció de *L'Osservatore Romano*, el diari de la Santa Seu. L'article, publicat amb data de 30 de juliol, es titula «El martirió nell'indifferenza», i va néixer d'una reacció gairebé visceral a una indiferència —a un ensopiment, jo diria— d'Occident en general envers un drama que s'estava consumant aquells dies a l'Iraq, i que continua consumant-s'hi, allà i a tants altres llocs...

«*Si el Senyor no ens ajuda, per a nosaltres no hi ha futur.*» Aquestes paraules del patriarca caldeu Rafael I Sakko reflecteixen allò que el poble iraquí i tants cristians al Pròxim Orient viuen aquests darrers mesos —i anys— de precarietats, de sofriment i de martiri. Avui els cristians de l'Iraq veuen com la seva història bimil·lenària s'escola vers la dissipació, una història que ha regat la terra «entre els dos rius»: Mesopotàmia.

El que vaig acceptar de fer aquí aquest vespre no és gens fàcil per diverses raons:

- Es tracta d'una presentació històrica i vivencial d'una sèrie d'Esglésies cristianes que han nascut i crescut —i florit— en el que anomenem Pròxim Orient fa gairebé dos mil anys. A banda de la fundació apostòlica de les grans seues cristianes del Mediterrani, en especial Alexandria, Antioquia i Roma, cal dir que a l'inici del segle II ja hi ha ja cristians a Terra Santa, a Síria i a Egipte, que al mateix segle II hi ha una Bíblia traduïda al siríac<sup>1</sup> i que a Egipte ja hi ha una florent Església grega i copta.

- Es tracta de presentar una situació dramàtica de sofriment, de persecució, de destrucció, de mort. Una situació en què molta gent (no només els periodistes que hem vist en imatges dramàtiques per internet) sofreix i des de fa molt temps mor: homes, dones, criatures... Una situació en què un patrimoni literari, artístic i cultural, que hi és des de fa gairebé dos mil anys, és sistemàticament destruït.

- Es tracta d'una situació que cada dia, cada hora, canvia.

---

<sup>1</sup> El siríac és una llengua semítica germana de l'hebreu, de l'arameu, de l'àrab...

· Es tracta d'una situació en què la informació o, si voleu, la desinformació té un paper decisiu, com també els interessos econòmics i estratègics.

· Es tracta d'un tema —d'un drama— que jo no us presentaré des del punt de vista periodístic ni polític, sinó des del punt de vista eclesial: dels qui el viuen i el sofreixen —i hi moren— i des del punt de vista del que us parla. Quan vaig entrar a Montserrat el llunyà 1975, hi vaig descobrir el món oriental cristià. Va ser allà on vaig començar a estudiar llatí, grec i siríac, i on vaig trobar els instruments humans i bibliogràfics indispensables per a l'estudi d'aquest món oriental cristià. Va ser Montserrat que em va enviar a Roma a estudiar i a dur a terme un servei eclesial i monàstic com a Rector del Pontificio Collegio Greco.

· Es tracta d'una situació, per tant, respecte de la qual prendré part a favor d'una banda i en contra d'una altra.

\*

La conferència està dividida en dues parts. La primera és de caràcter històric: hi presentaré la realitat de les Esglésies de l'Orient cristià, tant ortodoxes com catòliques, per fer-les conèixer i fer-ne descobrir les riqueses que tenen i que poden oferir a l'Occident cristià avui. Són Esglésies que potser han estat del tot desconegudes a Occident fins a la segona meitat del segle XX, però que el Concili Vaticà II, per una banda, i l'arribada a finals del segle XX de tants immigrants provinents de l'orient d'Europa i del Pròxim Orient, per l'altra, ens hi posen en contacte.

La segona part de la conferència és de caràcter actual, reconec que amb un to testimonial de caire vivencial. En la presentació del drama dels cristians al Pròxim Orient no proposaré o donaré solucions perquè no en tinc, sinó que la faré per evitar, almenys, caure en la indiferència envers un drama que ens toca segurament de prop.

## PANORAMA HISTÒRIC

*Origen de les diverses Esglésies cristianes.* Després de la Passió, la Mort i la Resurrecció de Crist, els apòstols van anar a predicar la Bona Nova de l'Evangelí. Aquests dos fets, mogut el segon per la força i la gràcia de l'Esperit Sant, són a la base de l'expansió de la fe cristiana.

*El cristianisme s'escampa pel Mediterrani.* El cristianisme arrela i creix en diverses regions del Mediterrani, des de la península Ibèrica, Roma, els Balcans, Grècia, Àsia Menor i tot el nord d'Àfrica, fins a Egipte i el Pròxim Orient (Palestina). Un Mediterrani majoritàriament grec: eren de cultura i litúrgia grega Roma, Alexandria i Antioquia, i de cultura semítica Palestina i Mesopotàmia.

Ben aviat, es produeix la fundació apostòlica de les grans seus episcopals (patriarcal): Roma, Antioquia, Alexandria, Jerusalem, Constantinoble, al voltant de les quals es formen les diverses Esglésies (i litúrgies) cristianes. A partir de la segona meitat del segle II i inicis del segle III, es van formant altres realitats eclesials autòctones: a Antioquia, el món siríac; a Alexandria, el món copte.

A partir del segle III, doncs, la fe cristiana s'expressa no només en grec, sinó en llatí, en siríac i en copte, i a l'inici del segle IV, també en armeni. Hi ha una realitat plurilingüística a finals del segle IV (pelegrinatge d'Egèria a Jerusalem). Fins a l'inici del segle V aquestes realitats eclesials diverses viuran en plena comunió.

*Lloc importantíssim de l'Església de Roma.* A final del segle I i l'inici del segle II hi ha diversos textos que subratllen el lloc primacial en la caritat de l'Església de Roma (la tradició de l'evangelització de Pere i Pau a Roma, Ignasi d'Antioquia, carta de Climent, Policarp i la qüestió pasqual).

*Els concilis.* Al segle V, però, dos concilis teològicament importants suposaran la ruptura entre diverses Esglésies orientals:

Efes (431):	≠ Siroorientals
	= Altres Esglésies i Roma
Calcedònia (451):	= Esglésies bizantines i Roma
	≠ Sirooccidentals
	≠ Coptes
	≠ Armenis

L'any 1054 hi ha el famós cisma d'Orient, que suposa el trencament *oficial* (teòric) entre l'Església de Roma i l'Església de Constantinoble. És un trencament més simbòlic que real, almenys en aquell moment, ja que el papa de Roma Lleó IV ja era mort.

El cisma d'Orient del 1054 és entre Roma i Constantinoble. Les altres Esglésies orientals no hi entren. El veritable trencament (*cisma*, si voleu) ve del desconeixement, de la ignorància mútua. Occident deixa d'interessar-se per l'Orient, que es veu menjat per les invasions dels turcs i del món islàmic —tot i que, segons les dinasties califals que governaven, hi va haver èpoques de tolerància.

*El fenomen de l'uniatisme.* A partir del segle XVI, les Esglésies esmentades es veuen sotmeses, per part romana, al fenomen de l'uniatisme: Roma intenta portar novament aquest cristians a la comunió romana.

\*

Quines són les Esglésies cristianes que actualment trobem al Pròxim Orient? Què hi ha al darrere d'una sèrie de denominacions com siríac, caldeu, copte, armeni...?

a) *Siroorientals*. Es tracta de cristians de llengua siríaca (arameu), que ocupen la part oriental de l'Imperi (el Líban, Síria) i Mesopotàmia (l'Iraq, l'Iran), que el 362-363, quan aquesta part passa a mans dels perses (derrota imperial de Julià l'Apòstata), queden totalment separats dels altres cristians. Passen èpoques florents i èpoques de persecució de part dels perses, però serà una Església amb una gran expansió missionera cap a l'Extrem Orient: cap a l'Índia (encara avui hi ha molts fidels cristians siromalabars i siromalancars al sud-oest de l'Índia) i cap a la Xina i fins a Mongòlia (menció de la columna de Xin-Yang-Fu i del cas del patriarca sirooriental d'origen mongol al segle XIII). La seu històrica d'aquesta Església serà precisament Bagdad.

Aquesta Església avui està dividida entre l'Iraq, l'Iran i els Estats Units d'Amèrica, a causa de la diàspora començada a l'inici del segle XX amb les divisions arbitràries dels anys vint. La diàspora suposa una fugida de la situació de persecució (teòrica o real), però significa alhora el perill real de ser *menjats* per la cultura i l'Església majoritària del lloc on s'arriba. També hi ha cristians siroorientals a Turquia i a Síria a causa de la diàspora del segle XX. El lloc amb major presència d'aquests cristians és a l'Iraq.

b) *Sirooccidentals*. Es tracta de cristians de llengua siríaca (arameu) que ocupen la part occidental de l'Imperi (Líban, Síria). Després del concili del 451 se separen (no geogràficament) de l'Església imperial (bizantina), i al segle VI ja tenen una jerarquia pròpia. És una Església que al llarg dels segles V-IX té una gran producció literària, que es troba encara en gran part a les biblioteques dels monestirs. Viu la mateixa situació que l'Església sirooriental pel que fa a la diàspora. Ambdues Esglésies tenen centres culturals i religiosos importants a París, Holanda, els Estats Units...

c) *Coptes*. Són cristians d'origen egipci i només egipci, amb una llengua pròpia (el copte) només cristiana. Són cristians vinculats amb el fenomen monàstic que neix al segle IV i que dura fins avui dia.

d) *Armenis*. Els cristians de llengua i cultura armènies són presents a Armènia ja a l'inici del segle IV. Sense entrar en la història de l'Església i de la nació armènia, indico la dimensió de persecució que ha caracteritzat aquest poble fins a l'inici del segle XX. En situació de diàspora, és l'Església que reïx més a l'hora de conservar les pròpies tradicions (llengua, cultura, litúrgia...).

e) Hi ha una presència llatina gens secundària a Terra Santa, al Líban i a l'Iraq.<sup>2</sup> Tenen la Custòdia de Terra Santa.

## LA SITUACIÓ ACTUAL

La situació de persecució no és nova per als cristians. Quan al segle IV part de l'imperi Romà cau en mans dels perses, una part de les Esglésies cristianes romanen sota el domini d'aquest nou imperi, que serà,

---

<sup>2</sup> En l'àmbit científic, cal citar tot el treball dut a terme al llarg del segle XX per benedictins, dominics i jesuïtes al Pròxim Orient.

segons les èpoques, més o menys tolerant, i que amb persecucions sagnants provocarà un nombre de màrtirs notable. L'Església sirooriental s'expandeix cap a la Xina i Mongòlia amb una situació de tolerància i de persecució semblant a l'anterior, una presència de la qual no queda rastre avui.

Totes aquestes Esglésies han viscut situacions molt diverses al llarg dels dos mil anys de cristianisme. Al Pròxim Orient, han conviscut amb situacions de vegades més dialogants, de vegades amb voluntat clarament persecutòria, tant del món islàmic primer com del món turc després. A Egipte, l'Església copta ha tingut alts i baixos fins al desvetllament espiritual i cultural de la segona meitat del segle XX, que va lligat al despertar, també a Egipte, de l'islam més intransigent.

Les Esglésies bizantines presents a tota l'Europa oriental han viscut sota el règim soviètic al llarg del segle XX. Les Esglésies bizantines ortodoxes han sobreviscut gràcies al compromís amb el règim, mentre que les Esglésies bizantines catòliques han viscut en un règim de persecució molt dura.

## EL PRÒXIM ORIENT

La convivència dels cristians al Pròxim Orient amb el món musulmà (o jueu) viu alts i baixos. Els cristians, a l'Orient, són àrabs de raça (no tot el món àrab és musulmà). En general, hi ha una convivència força bona fins a la segona meitat del segle XX. Alguns exemples són:

- Un Líban majoritàriament cristià, amb una convivència bona fins a la guerra civil dels anys setanta i vuitanta del segle passat. Forta diàspora.
- Síria majoritàriament és musulmana, però laica en l'enfocament polític.
- L'Iraq, fins a les dues guerres dels anys noranta i del 2004, és majoritàriament musulmà però laic i tolerant.
- L'Iran és majoritàriament musulmà, però tolerant fins a la fi dels anys setanta.
- Terra Santa (Palestina-Israel).
- Egipte és musulmà, però hi viuen gairebé 15 milions de cristians coptes.

## REALITAT ÀRAB DE MOLTS CRISTIANS AL PRÒXIM ORIENT

Cal insistir en un fet cabdal: els cristians tenen al Pròxim Orient un tant per cent molt elevat d'àrabs, o, si voleu, la llengua i el pensament àrab són a l'Orient un component fonamental del cristianisme. Fins i tot Esglésies i litúrgies que a l'origen no eren àrabs (siríacs, coptes, armenis), a finals del primer mil·lenni són totalment o gairebé arabitzades. Comprendre això és fonamental per evitar d'imposar models

«occidentals», fins i tot en l'àmbit eclesial, a realitats humanes i cristianes que no ho són ni ho volen ser, d'occidentals. Al final farem una referència a la diàspora i a l'acolliment a l'Occident.

Al llunyà 1977, un dels millors coneixedors de l'Orient cristià, el P. Jean Corbon (1924-2001) publicava el seu llibre *L'Église des Arabes*, una obra clarivent i indispensable en el seu gènere en la qual, a partir de la realitat cristiana de la ciutat d'Antioquia, analitza aquesta realitat *àrab* dels cristians del Pròxim Orient. L'autor es pregunta quines són les maneres de conèixer i viure en una Església, i en proposa tres: en primer lloc, el coneixement necessari de la humanitat de Crist que és i representa cada Església des d'un punt de vista humà, geogràfic i lingüístic; en segon lloc, el coneixement del que avui succeeix en cada Església a partir de la història de cada una i del moment actual;<sup>3</sup> en tercer lloc, el coneixement necessari de la fe de cada Església que compromet tota la vida de cadascuna de les comunitats i dels fidels que en formen part.

## DOS EXEMPLES

### a) Síria

Voldria concretar la meua presentació en dos llocs: Síria i especialment l'Iraq. Síria viu una realitat de guerra civil des de fa més de quatre anys, una guerra provocada per una «revolució» que hauria hagut de portar un canvi de règim —una revolució que és alhora un «mirall» del fracàs de les *primaveres àrabs*.

Síria, com el Líban i l'Iraq, és un país en què la presència cristiana és si més no qualitativament notable, una presència cristiana multiètnica i multicclesial. Dir Síria avui, per a nosaltres cristians, és dir Damasc, Alep, Homs, Antioquia (avui a Turquia) o Maaloula.

### MAALOULA

*Maaloula és un petit i bonic poble de Síria, situat a les muntanyes que fan de frontera amb el Líban; gairebé un lloc de pas o una porta d'entrada entre aquests països germans. De fet, el significat siríac de la paraula «Maaloula» és 'entrada, accés'. És un poble petit amb casetes que davallen cap al desert, darrere de les muntanyes del Qalamun, la carena de l'Antilíban. Hi resideixen uns milers de persones, majoritàriament cristianes, i se situa a una cinquantena de quilòmetres de Damasc. Un poble emplaçat entre les muntanyes i el desert, d'una bellesa única; un petit rusc de cases blanques que esdevenen un tot sense gairebé solució de continuïtat amb el groc de les muntanyes; una petita vila que posseeix un dels monestirs més antics de la zona dedicat als sants*

---

<sup>3</sup> No podem comprendre les Esglésies siríaques i armènies sense conèixer el drama que va significar per a cada una d'elles el genocidi que van viure en els anys 1915-1917.

màrtirs Sergi i Baco, a cura dels monjos salvatorians de l'Església melxita grecocatòlica; una vila que custodia el cos de la santa màrtir Tecla, la deixeble de Pau; una petita comunitat que s'expressa en la llengua amb la qual el Senyor va ensenyar als seus deixebles a pregar i a dir: «Abun...», Pare Nostre...

Aquest poble petit, Iluminós pel blanc dels murs de les seves cases i per la fe dels habitants, en gran part cristians, siguin grecs catòlics o ortodoxos, cuidat i custodiat com una joia per aquells que, des de fa segles, hi resideixen, en l'actualitat ha fet acte de presència, durant uns pocs dies, en les primeres pàgines dels diaris; tanmateix, durant molts altres dies i de manera massa silenciosa, ha estat assetjat i massacrat per les armes cruels d'aquells que tenen com a únic llenguatge la coacció i la violència, un llenguatge que no coneix segurament aquella llengua amb la qual el Senyor va ensenyar a perdonar els seus perseguïdors i a pregar per ells. Un poblet Iluminós que aquests dies s'ha tenyit de vermell, de negre... De vermell per la sang de molts dels seus habitants, que l'han vessat a causa de la fe en Aquell que parlava la seva mateixa llengua, en Aquell que els ensenya el perdó, en Aquell que els anomena, i també a nosaltres, «feliços» quan som portadors de pau, quan som perseguïts i assassinats a causa del seu nom. De negre pel fum de les esglésies, de les cases i dels monestirs cremats i destruïts, pel fum de les armes, per la ceguesa que impedeix veure un altre camí que no sigui l'ús de la força i de la mort.

Vaig visitar aquesta regió el juliol del 2008 juntament amb dos sacerdots i dos seminaristes grecocatòlics libanesos i sirians. Va ser una visita de només dos dies a aquella part de Síria, un viatge que va incloure Damasc, Maaloula i Saydnaia, un altre poblet situat a pocs quilòmetres del primer i amb testimonis cristians importants. Fou, certament, un pelegrinatge al lloc de la conversió de Pau, una visita a aquella via diritta a la qual fou enviat Anania a la recerca d'aquell home cec per la llum del Ressuscitat. Caminar per aquells carrerons del vell Damasc, per aquells passadissos per on semblava que, un moment o altre, apareixeria l'apòstol de la gent amb tota la força de la seva paraula. Hi vaig poder estar poques hores, en aquest lloc, però vaig poder gaudir de l'acolliment fratern dels sacerdots del patriarcat grecocatòlic de Damasc.

La visita a Maaloula i a Saydnaia, en canvi, va durar un dia i mig. És una regió que compta amb una gran quantitat d'esglésies i de monestirs. Segons la tradició, santa Tecla es refugià a la regió de Maaloula per fugir de les persecucions de la seva família després d'haver-se convertit al cristianisme gràcies a sant Pau. Per amagar-se dels perseguïdors, Tecla es va refugiar entre les muntanyes, que van obrir una esclerxa en les seves parets per fer-li un passadís. Al monestir de Mar Sarkis (Sant Sergi) vàrem ser acollits pel monjo salvatorià que aquells dies custodiava el lloc; com a alumne del Pontifici Col·legi Grec de Roma, és un dels principals coneixedors i estudiosos de les tradicions musicals bizantines. L'acolliment vertaderament fratern es va perllongar un parell d'hores al voltant d'un cafè, però sobretot va girar al voltant de la història d'aquell lloc venerable, explicada amb la passió i l'amor d'algú que explica la història de la seva pròpia família, la història «de casa»; la visita acurada al monestir, a la preciosa església, amb icones d'una esplendor única, al voltant de l'antiquíssim altar semicircular, segurament previ al concili de Nicea de l'any 325. Un acolliment vertaderament fratern que va cloure amb la pregària del Pare Nostre en la llengua del Fill Unigènit, Verb de Déu encarnat. Ara, reconstruint el diàleg amb el monjo custodi del monestir, entenc el que deia, tot entristint-se: «però això, fins quan durarà...?»



*Avui les notícies que ens arriben de Maaloula són poques, confuses, fragmentàries, i totes ens parlen de sofriment, de destrucció, de mort. De persones innocents, homes, dones, nens, víctimes de la ràbia cega. Avui a Maaloula han saquejat les esglésies, els monestirs i les cases; les seves icones sagrades han estat robades i profanades; aquella que és la icona per excel·lència, l'home i la dona d'aquells indrets des de sempre pacífics, tolerants, dialogants, des de sempre beats perquè són portadors de pau. Fa gairebé dos mil anys, les muntanyes sirianes dels voltants de Maaloula van obrir-se per acollir la gran màrtir Tecla; aquestes mateixes muntanyes continuen obrint-se per acollir avui llàgrimes, sang, el testimoni cristià dels nostres germans que, en aquests indrets, com Tecla, confessen el Crist, confessen el Ressuscitat que continua, n'estem segurs, fent-se viu en el camí de Damasc.*

## *b) L'Iraq*

Parlar de l'Iraq és situar-nos en aquella terra, Mesopotàmia, entre els rius Tigris i Eufrates, terra bíblica i ja cristiana al segle II. És segurament un dels països més posats a prova del Pròxim Orient: ja amb la guerra entre l'Iran i l'Iraq dels anys vuitanta del segle passat, amb les guerres del Golf dels anys noranta i del 2004. L'Iraq, com Síria, era un país tolerant (guiat per un *raïs* certament, un guiatge, però, que sense justificar cap dels fets esdevinguts, va molt més enllà o, si ho preferiu, queda al marge els esquemes occidentals «democràtics»). Caigut el règim de Saddam Hussein i instaurat un règim de guerra civil, de guerra majoritàriament entre faccions musulmanes, la continuïtat de l'existència d'una minoria cristiana ha esdevingut molt precària; una precarietat que cap al 2013 ha començat a ser persecució, i a partir del 2014, amb la instauració del Califat, ho ha esdevingut a gran escala.

### *IL MARTIRIO DELL'INDIFFERENZA*

#### *Quella pergamena scritta col sangue*

Segurament heu llegit el que fa pocs anys a casa nostra ha sortit referent al P. Bonaventura Ubach, un monjo de Montserrat mort el 1960 i que va recórrer aquestes terres del Pròxim Orient al llarg de la seva vida.

*Els monestirs de la congregació de Subiaco, i especialment el monestir de Montserrat a Catalunya i el de Belloc a França, van tenir al llarg del segle XX una relació especial amb l'orient cristià de tradició siríaca. Concretament, el P. Bonaventura Ubach, monjo de Montserrat, va passar gran part de la seva llarga vida en el Pròxim Orient, dedicant-se a l'estudi de la llengua siríaca i de les tradicions de les Esglésies cristianes que, des de feia dos mil anys, hi havia en aquelles terres beneïdes. Terra Santa, el Líban, Síria i Mesopotàmia foren llocs de*

*pelegrinatge d'aquest monjo que va estimar i va fer conèixer la riquesa literària, litúrgica i sobretot humana d'aquestes Esglésies. Dins d'aquesta tradició «oriental» de Montserrat, i en ocasió de la meua ordenació sacerdotal, un amic monjo eremita em va regalar una edició bellíssima de la Bíblia de Mossul. Es tractava d'una reedició del 1950 realitzada pels pares dominics d'aquesta ciutat iraquiana, i que reproduïa l'edició del 1888-1892, que, per la seva banda, recollia edicions anteriors i la completava. La gran edició de la Bíblia de Mossul segons la Peshitta, editada pel metropolita sirocatòlic de Damasc Mor Clemens Joseph David, i amb un prefaci del metropolita caldeu d'Amid (Diyarbakir), Jirjis'Abdisho'Khayat, és, de fet, un text bíblic important que inclou, també, alguns llibres bíblics que no es troben en la versió de la Bíblia hebrea. L'obsequi d'aquesta edició de la Bíblia de Mossul em va agradar no tan sols pel gest del meu amic monjo, sinó també perquè es tracta d'una edició de la Bíblia molt útil per a qualsevol estudiós de les tradicions cristianes siríaqes en els àmbits bíblic, patristic i litúrgic.*

*Avui que la vida dels cristians a Mossul i a totes les regions de Mesopotàmia és menyspreada, perseguida i violentada, aquella edició bíblica adquireix un valor gairebé de testimoniatge davant del martiri dels cristians que, des de fa gairebé dos mil anys, confessen l'únic Déu, Pare, Fill i Esperit Sant, i ho fan en la llengua que fou aquella del Verb de Déu encarnat.*

*Mossul, ciutat custòdia i, podríem dir, apòstol de la Paraula de Déu, avui ha esdevingut custòdia de la sang dels màrtirs. Cremades les cases, cremades les biblioteques, cremada i destruïda una tradició cristiana de gairebé dos mil anys. Zones cristianes, tot el Pròxim Orient, poblat de monjos i monges, de cristians de diverses confessions eclesiàstiques catòliques i ortodoxes (siroorientals, sirooccidentals, armenis, llatins...) que al llarg de dos mil anys han après a viure junts i a compartir una vida cristiana simple, pobra, gens fàcil, però sempre basada en la tolerància, la reconciliació i la fraternitat vertadera. Els nostres germans cristians que darrerament pateixen persecucions a causa del nom de Crist, i que allà, en aquell indret on havien estat des de fa dos mil anys, ja no hi són. La veu dels pastors de les Esglésies cristianes d'aquests indrets no només ens alerten, sinó que ens diuen que els cristians de Mossul i dels territoris veïns ja no hi són.*

*Aquests dies el patriarca sirocatòlic Ignazio Giuseppe III Younan ha fet una dura denúncia dels fets que succeeixen amb aquestes paraules: «No existeix absolutament cap raó per atacar cristians innocents i altres minories de Mossul i altres indrets. No hi ha tampoc una raó per destruir els llocs de culte, les esglésies, els bisbats i les parròquies en nom de quelcom anomenat organització terrorista que no escolta la raó i no s'interessa per la consciència. Nosaltres lamentem anunciar que el nostre arquebisbat de Mossul ha estat cremat en la seva totalitat: manuscrits, biblioteca... I han amenaçat que tots els cristians seran assassinats si no es converteixen a l'Islam. És terrible! Això és una vergonya per a la comunitat internacional.» A més a més, el patriarca caldeu Louis Raphael I Sako i tots els bisbes caldeus, sirocatòlics, siroortodoxos i armenis del nord de l'Iraq reunits a Ankawa, a la perifèria d'Erbil, demanen la tutela necessària per als cristians i les altres minories perseguides. Demanen també evitar la destrucció d'esglésies, monestirs, manuscrits, relíquies i tota l'herència cristiana, patrimoni iraquiana i de tota la humanitat.*

*Evidentment, i hi insisteixo, el drama més gran és la vida i el sofriment de les persones. Però hi ha un patrimoni artístic, arquitectònic, pictòric i literari que es perd. I amb això no vull dir museus o peces de museu, sinó esglésies on generacions i generacions de cristians hi han pregat, icones besades per generacions de cristians. No es destrueix el quadre, sinó que es destrueix la humanitat que aquella icona representa. I quan dic patrimoni literari, vull dir textos d'autors cristians, potser desconeguts, potser inèdits. Quan es cremen missals o llibres de pregària, no es cremen fulls: es cremen la veu i les pregàries de milers d'homes i dones que amb aquelles pàgines han expressat els seus anhels més profunds.*

*Biblioteques destruïdes, esglésies destruïdes, icones destruïdes, destruïts tants documents escrits en pergamí, aquella pell d'ovella assecada, estirada, treballada, on els antics monjos d'aquelles terres beneïdes transcrivien la Paraula de Déu, els textos dels Pares, els cants de pregària de les esglésies cristianes, aquelles pells beneïdes que contenien les pregàries del poble de Déu s'han, avui, perdut, destruït, cremat. Correspon gairebé dir que tan sols queden les pells dels cristians, rentades, ungides i nodrides pel bateig, per la unció amb el crisma i per la Santa Eucaristia, preparada per escriure-hi no amb caràcters de tinta sinó amb caràcters de sang.*

*Una nova massacre cristiana avui a l'Iraq, a Síria, a tot el Pròxim Orient. Maaloula i Saydnaia, a Síria, fa mesos van perdre els seus tresors d'esglésies, monestirs, biblioteques, icones... i sobretot van perdre moltes de les vertaderes icones del Senyor que són els cristians. Avui, a Mossul i a molts altres indrets de l'Iraq, la població és expropiada, humiliada i abandonada al bell mig del desert, un desert físic, àrid i sense aigua, gairebé un calc del salm, i un desert espiritual creat al seu voltant a partir del silenci, de la indiferència de tants, potser també cristians que callen, que no poden o que no gosen fer sentir la seva veu. La veu de les Esglésies cristianes i dels seus pastors, aquella de Roma i del seu bisbe, que presideix en la caritat i, avui, també, en el sofriment de les Esglésies germanes, fins aquella de les Esglésies i dels pastors presents en aquells llocs on els cristians testimonien i anuncien l'Evangeli de la reconciliació i de la pau. Aquesta veu unísona s'alça en la pregària, en un crit fort contra l'oblit, contra l'omissió i per denunciar un sofriment i una persecució que es fa palesa als ulls de tots els homes. Veus adolorides i angoixades dels pastors de les Esglésies que veuen els seus fills fugir, sofrir i morir pel fet de portar el nom de Crist i viure com a cristians.*

*En els primers segles de l'Església, homes i dones anaven al desert per trobar-hi la vida vertadera que cercaven, per trobar l'Unigènit en la seva solitud i en comunió amb les Esglésies cristianes. Avui, molts cristians, homes, dones, avis i nens, no són acompanyats sinó llençats al desert per morir-hi; un desert on, amb la fidelitat a la seva confessió de fe, troben el testimoni vertader, el martiri vertader. Aquells que des de la creu perdonen els seus perseguidors. De nou, apropant-nos al centenari del martiri de milions de cristians armenis, siroorientals i sirooccidentals, de nou, la fe cristiana és posada a prova.*

*«És una vergonya!», reitera el patriarca sirocàtic. «Demanem a la comunitat internacional que sigui fidel als principis dels drets humans, de la llibertat religiosa, de la llibertat de consciència. Nosaltres som a l'Iraq, a Síria, al Líban; nosaltres, els cristians, no hem estat importats: som aquí des de fa mil·lennis i, per tant, tenim el*

*dret de ser tractats com a éssers humans i ciutadans d'aquests països.» Fem nostra aquesta veu adolorida i angoixada dels pastors de les Esglésies que veuen els seus fugir, sofrir i morir pel fet de portar el nom de Crist.*

La principal font de persecució contra els cristians a l'Iraq és l'extremisme islàmic, uns grups que tenen com a objectiu fer de l'Iraq un país islàmic, net d'altres presències. A Bagdad, a Mossul, els cristians han estat forçats a vendre les seves cases a agents immobiliaris que, al seu torn, contacten els extremistes per segrestar els cristians, ja que saben que tenen els diners de les cases venudes per pagar el rescat.

Una altra situació dramàtica narrada pels cristians iraquians: el problema no és només de l'integrisme del Califat —del qual formen part iraquians i no iraquians—, sinó també la rapidesa amb què el veí, el company d'escola, el company de feina que és sunnita de sobte s'uneix als joves gihadistes per robar i segrestar dones i nens. Condicions del rescat? «La conversió a l'Islam.»

Al començament dels anys noranta del segle passat, hi havia a l'Iraq entorn de 1.200.000 cristians; al 2013 se'n contaven uns 330.000. Al final d'agost del 2014, gairebé uns 200.000 cristians iraquians han fugit de la plana de Nínive, de Mossul, de Qaraqosh (una ciutat quasi totalment cristiana arrasada pel Califat) cap a zones kurdes del nord. Als camps de refugiats d'Erbil, hi ha sofriment, frustració, desengany. Un capellà jove siríac afirmava fa pocs dies: «Han vingut a veure'ns polítics, enviats especials, prelats..., amb anuncis, amb un bon feix de promeses.»

*Paraules semblants les hem escoltat d'un grup de joves acampats en una de les escoles posades a disposició del patriarcat caldeu el dia de la visita de Matteo Renzi a Erbil: «La comunitat internacional vol que ens quedem a l'Iraq. Però volem un visat per Europa. Prou àrabs, prou Islam! Ens maten, segresten les nostres dones, roben a les nostres cases. No volem quedar-nos aquí», afirmaven, mentre Renzi parlava d'una «solució iraquiana» per als refugiats cristians perseguits pels extremistes del «Califat». Era el 20 d'agost. Avui la qüestió encara és més urgent. ¿Romandre-hi amb la garantia de les noves condicions de seguretat i amb la intervenció de la comunitat internacional, o potser marxar ara, per sempre? Entre els gairebé 500 refugiats acollits a l'escola superior del barri cristià d'Einkawa predominen les veus d'aquells que voldrien emigrar: «Ens han ubicat en aquestes escoles. Però això és un refugi temporal. Ben aviat començaran les classes i nosaltres serem traslladats. A on? ¿A un campament de l'ONU, amb la calor d'ara i el fred del proper hivern, entre la pols i el fang? Mai. Millor morir. Ben aviat esdevindrem pobres amb una dependència total», exclama Michel Ben Am, de 26 anys i de Qaraqosh. Un estudiant que ha tingut que interrompre els seus estudis a la Facultat d'Història de la Universitat de Mossul opina de manera semblant: «Hem esdevingut com els palestins en la guerra del 1948. Per oposar-se al naixement del nou estat d'Israel i també perquè les seves classes benestants i els intel·lectuals van fugir a l'estranger. Com en el nostre cas. Ja han emigrat els nostres metges, els enginyers, la classe adinerada, en definitiva, la classe dirigent. Aquí, hi quedem els més pobres, els menys escolaritzats. Les nostres comunitats han estat decapitades dels seus*

*líders.» La Gna. Rama Stefu, una dominica de 52 anys que parla perfectament l'italià, afegeix: «Els cristians se senten traïts.»*

*Acusen les forces militars kurdes d'escapar massa ràpid davant l'ofensiva enemiga, malgrat la promesa que els defensarien fins a morir. Després, han esperat una obertura de visats cap a Europa. Però, fins ara, menys de 500 han marxat, majoritàriament a França, Alemanya i Turquia. «I ara tenim por de ser aparcats permanentment en degradants camps de refugiats.» L'arquebisbe d'Erbil, Bashar Warda, interpel·lat pel Corriere, no ha minimitzat la qüestió: «És cert que, en el passat, hem intentat de preservar els nostres fidels a l'Iraq. Som una de les comunitats cristianes més antigues del món, i no és estrany que la seva Església treballi per preservar-la. Però ara ja no és així. Cadascú és lliure de fer allò que prefereixi. No ens correspon a nosaltres sol·licitar els visats per a l'estranger, però entenem les raons d'aquells que marxen. Per aquells que es quedin, farem tot el que sigui possible per facilitar-los l'estada en els centres d'acollida, amb l'esperança que puguin tornar ben aviat a les seves llars.»*

*Això no obstant, observant les famílies organitzades, en els millors casos, en campaments amb matalassos, coberts i cadires de plàstic, no és difícil entendre que les antigues formes de coexistència entre els cristians i els musulmans estan greument compromeses. Per a ells, el problema no són, tan sols, els fanàtics del «Califat» arribats amb les brigades islàmiques sirianes o els qaedistes de l'estranger. Al cor de la por cristiana hi ha, més aviat, la rapidesa amb què el veí de casa, el vell company d'escola, el botiguer de tota la vida, el col·lega sunnita de la feina «d'un moment a l'altre» s'uniran als joves gihadistes per robar, irrompre en els habitatges, segrestar dones i nens. «Aquests bojós del Califat són, sobretot, lladres. Un grup criminal que vol enriquir-se a costa de nosaltres», afirma Mufid Khudui Dawoud, de 37 anys i treballador de Qaraqosh. El curiós és que, entre ells, segueixen parlant per telèfon. Mufid té una història particularment dramàtica. Els «criminals» han capturat el pare Youssef, de 83 anys, juntament amb el tiet Salem, de 80 anys, i tres cosines: Jackline, de 35 anys, Victoria, de 30, i Khalima, de 28. Quan el trobem, un dels segrestadors, un tal Abdallah, l'ha trucat per detallar-li les condicions del rescat: «Convertiu-vos a l'Islam i us enviarem un cotxe per tornar-vos a casa. Veureu de seguida els vostres éssers estimats.» En cas contrari, es proposa el pagament d'un rescat. Mufid consulta amb els tres germans fugits amb ell a Erbil. En conjunt, tenen uns centenars de dòlars. Què fer? Hi ha potser una esperança. Un altre veí de casa seva, musulmà, que segueix a Qaraqosh i amb qui parlen sovint per telèfon, els promet que intentarà ajudar-los. Mentrestant, però, les tres dones han estat traslladades a un altre poble. Cal afanyar-se...*

*Estimat pare Manuel: Lamento respondre't amb tant retard... tinc una mica d'informació; tots els cristians de la plana de Nínive han escapat; al poble de Qarakosch, per exemple, 50.000 sirocàtics han fugit al nord (Erbil), tots els pobles dels voltants... El drama és que aquests gairebé 100.000 cristians no coneixen el seu destí!!! No n'hi ha ja ara, de màrtirs? Les biblioteques, han ocupat el monestir de Sant Behnam i Sara, un dels monestirs més antics de l'Iraq (sirocàtic), han capturat els monjos i no tenim notícies de l'arxiu i de les restes... L'hivern s'acosta i aquests pobres viuen en tendes i en camps... Déu ens salvi.*

La tarde del domingo 20 de julio de 2014, los combatientes del Estado Islámico tomaron posesión del monasterio de los mártires Behnam y Sara. **Obligaron a los monjes a dejar el monasterio, e impidieron que se llevasen nada.** Exactamente como hicieron con las familias cristianas expulsadas de Mosul el jueves 17 de julio. Los monjes tomaron el camino a Qaraqosh, distante solo 19 kilómetros del monasterio.

En una conversación telefónica, el superior de la comunidad monástica de San Efrén, el P. Yacoub Hassou, dijo con pocas palabras: **«Aquí va todo muy mal.» Toda la comunidad de monjes se encuentra actualmente en Qaraqosh.** Conternada, indignada, triste y desorientada. Esta comunidad deja a sus espaldas un lugar importante de espiritualidad, un monumento histórico de rara belleza, una biblioteca llena de manuscritos antiguos, de libros litúrgicos y un lugar simbólico del encuentro islamo-cristiano. El Monasterio era un puerto de paz, de espiritualidad, de referencia religiosa, ya sea para los cristianos como para los musulmanes.

**La tarde del viernes 18 de julio los terroristas quemaron el arzobispado sirio-católico, en el barrio Al Maidán, en el centro de Mosul.**

La tarde del sábado 19 de julio los terroristas del Estado Islámico tomaron posesión del convento de San Jorge, al norte de Mosul, único lugar monástico en Mosul de los monjes caldeos pertenecientes a la Orden de San Antonio el Grande.

Hace falta decir que en Mosul había muchas parroquias, iglesias y conventos. Una ciudad habitada por caldeos, sirio-católicos y sirio-ortodoxos con sus respectivos arzobispos. Actualmente Mosul es una ciudad dominada por el Estado Islámico, **un contingente de 25.000 terroristas que aplican la sharía islámica, según la cual los cristianos no deben existir en el Estado Islámico.**

Mons. Charbel, obispo coadjutor de Qaraqosh, me confió hoy, 20 de julio, con gran tristeza y lágrimas, la suerte miserable de los cristianos de la llanura de Nínive. Mons. Charbel hace un **llamamiento a los dirigentes de las potencias del mundo para que abran la posibilidad de una emigración colectiva para todos los cristianos de Irak y salven a los cristianos** que permanecen bajo el poder de los grupos terroristas islámicos que destruyen la cultura y la civilización cristiana.

## REACCIONS CRISTIANES

Les notícies que han anat arribant aquests darrers mesos de la situació tràgica a l'Iraq i a Síria, especialment amb la instauració de l'Estat Islàmic, són d'una persecució sistemàtica contra cristians, yazidites<sup>4</sup> i musulmans «moderats», és a dir contra tota postura, almenys en un primer moment, que

---

<sup>4</sup> El yazidisme (també transcrit *iazidisme*) (en [kurd](#) *yezidi*, *êzidî*, *yazdani*, en [àrab](#) ايزديان *ayziyan*, en [armeni](#) Էզիդներ *ezdiner*, en [rus](#) Езиды *ezidy*) és una religió monoteïsta [sincrètica](#) practicada per certs [kurds](#), que barreja antigues tradicions mitològiques regionals amb el [mitraisme](#), el [zoroastrisme](#), el [cristianisme](#) i

rebutgi les posicions extremes de l'Estat Islàmic. Els caps i els representants de les Esglésies cristianes han fet sentir i fan sentir llur veu. Quan en el meu article parlava del martiri en la indiferència, mirava sobretot de presentar no un silenci general, sinó una indiferència general davant del primer genocidi del segle XXI.

Presento ara la veu de diversos caps d'Esglésies cristianes que han fet i fan sentir la seva veu. Ja he citat el patriarca sirocatòlic Younan. En una carta del 6 de setembre, el patriarca sirooriental catòlic (caldeu) recorda i narra «el genocidi d'un poble privat dels valors religiosos, humans, morals i nacionals». La solució no és l'emigració, perquè els cristians han de poder tornar a les seves cases i a les seves terres, que ho són des del segle III, per continuar sent testimoniatge de reconciliació a l'Iraq, a Síria i al Pròxim Orient.

El P. Behnam Benoka presenta la realitat en una pàgina d'internet:<sup>5</sup> parla d'un camp de refugiats al nord de Mossul amb més de 70.000 persones amb un hivern que per a ells ja és a la porta. Un dels «millors» camps, però on ja hi ha epidèmies i malalties potser incontrolables. El bisbe de Kirkuk, Yousef Thomas, parla de l'exemple d'una família que acull en una casa relativament petita unes setanta persones.

El custodi de la Terra Santa, el P. Pierbattista Pizzaballa, ha fet diverses intervencions tant pel que fa al conflicte a Síria i a l'Iraq, com pel que fa al conflicte a Gaza. El bisbe auxiliar Ilatí de Jerusalem, William Shomali, després d'una rapidíssima visita a Gaza (el punt d'entrada es tanca a les 15.00), va afirmar: «Hem vist coses comparables només a les ciutats arrasades durant la segona guerra mundial. Al barri de Sajaya, el 80 % de cases han estat reduïdes a runa.»<sup>6</sup>

Un editorial de la revista *La Civiltà Cattolica* del setembre 2014 fa una anàlisi lúcida de la situació. Els analistes militars asseguren que «la solució armada no és eficaç. Limitar-se a aquest mitjà pot seguir permetent a l'Estat Islàmic guanyar espais i oportunitats per a noves atrocitats». L'article, signat pel P. Luciano Larivera, és una contribució reflexiva i important, que no minimitza de cap manera la tragèdia a l'Iraq i l'amenaça representada pel Califat i les seves atrocitats diàries, i alhora proposa intervencions concretes que condueixin a una solució duradora.

Llegim en l'article que els Estats Units, la Unió Europea, les Nacions Unides i el govern iraquiana no han aconseguit impedir la violència contra les poblacions cristianes, yazidites i altres, a Mossul i a la plana de Nínive. Per a ells no hi ha cap altre remei que la conversió, la mort, l'esclavitud (per a les dones) o veure's forçats a escapar...

---

l'islam. El centre de culte principal és Lalish, al nord-est de Mossul, on hi ha el mausoleu del xeic Adí ibn Mussàfir, figura preeminent d'aquesta religió i venerat com a sant. Actualment els seus practicants (anomenats yazidites, yazidís o ezidís) serien entre 900.000 i 300.000, segons les fonts, i són presents principalment al nord de l'Iraq, a Síria i al sud-est de Turquia, amb comunitats al Caucas i amb una diàspora cada cop més important a Europa.

<sup>5</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=RmyyswdjFhE&feature=youtu.be> (28/09/2014).

<sup>6</sup> <http://www.osservatoreromano.va/it/news/la-devastazione-di-una-vera-guerra#sthash.5Q56sVQa.713B29Zc.dpuf>, cf. OR 3 de setembre de 2014.

En termes concrets, l'anàlisi posa en relleu la necessitat d'enfortir «les organitzacions internacionals i les institucions estatals clau. En primer lloc, és essencial per a la consolidació d'un exèrcit, una policia i un sistema judicial nacional, intertribal, a l'Iraq, a l'Afganistan i així successivament». «És crucial —diu *La Civiltà Cattolica*— que la seva és una guerra religiosa i d'aniquilació [...] explota el poder de la religió i no a l'inrevés». El Califat Islàmic —conclou l'anàlisi— és un protoestat dominat pel terrorisme. Domina d'uns 6 milions de persones i els serveis públics, i lluita contra la corrupció dels funcionaris públics per guanyar els cors i les ments dels seus súbdits sunnites. Perseguir objectius religiosos utilitzant eines «tan apocalíptiques» de la política, l'economia i l'exèrcit. La comunitat islàmica a tot el món té el deure fer retrobar en els cors de tots els musulmans una concepció no extremista de l'Alcorà i de la tradició islàmica.

Mons. Shemon Warduni és bisbe auxiliar patriarcal a Bagdad dels siroorientals catòlics.

*El primer problema és l'absència d'un govern estable i fort. La seva absència és una amenaça per a tothom. Nosaltres vivim en una realitat on els segrestos, els atemptats kamikazes i els cotxes bomba són una constant. Què fer, en aquest context, si no hi ha cap govern que assegurí els drets? En aquesta situació pateixen, també, els cristians. Sabeu tots que estem en el punt de mira dels gihadistes de l'Isis. Són bandes criminals que s'apropien per la força dels béns de la població i ningú no els atura. Ans el contrari: són molts els que ajuden aquests malfactors. Segons Warduni és impossible, en aquests moments, fer un càlcul del nombre de cristians que romanen a l'Iraq. «No es pot calcular —explica— perquè cada dia hi ha algú que emigra; som probablement l'u o el dos per cent de la població. Nosaltres —explica— demanem a la comunitat internacional que garanteixi els nostres drets. Ho he demanat al Parlament Europeu; ho ha demanat també el nostre patriarca de Bagdad, Louis Sako, però la resposta per part de les forces internacionals ha estat escadussera, tot i que, en les darreres setmanes, sembla que la situació està canviant. Malgrat tot, hi ha —subratlla— molta indiferència».*

*Respecte de la coalició internacional anti-Isis, fruit de la cimera d'ahir a París, Mons. Warduni afirma: «És bo, però les coses no es resolen sempre amb les armes perquè la guerra porta només conseqüències negatives. És necessari allunyar aquesta gent de les nostres cases i dels nostres pobles deixant de vendre'ls armes. Cal dir a l'Iran i a aquelles nacions que donen suport a aquests malfactors que no els donin més armes i que, en cas contrari, se'ls expulsarà de les institucions internacionals». Sobre els raids aeris, el bisbe comenta que això pot ser un mitjà, però «els terroristes de l'Isis sembren terror en l'ànim i, també, aquests raids sembren una mica de por. L'important és no vendre'ls armes». A la pregunta de si la veu del Sant Pare serà escoltada, Warduni diu: «Jo penso que sí, perquè ell parla a favor dels drets humans, que són universals, no només dels cristians.» Warduni anhela que el Sant Pare pugui concretar les expectatives dels cristians iraquians respecte una visita seva al país. «Demà —ens fa saber— celebraré missa amb ell i tindrè l'ocasió de dir-li que a l'Iraq tots l'estimen i tots l'esperen». El bisbe caldeu es dirigeix també als líders musulmans que «a l'inici no han condemnat*



adequadament l'Isis». «Ara —afegeix— els musulmans moderats comencen a fer-ho, però haurien d'alçar més les seves veus contra aquests crims infausts perpetrats en nom de l'Islam».

Les paraules són ara del patriarca Rafael Sakko.

**Louis Raphael I: la nostra Església corre el risc de desaparèixer.  
I no només per culpa dels gihadistes.**

«Si el Senyor no ens ajuda, per a nosaltres no hi ha futur.» S'observa també dolor i aprensió en el Patriarca de Babilònia dels caldeus, Louis Rapahel I. L'aprensió del pastor que veu el ramat en perill. El sofriment del fill de l'Església caldea que veu encaminar-se cap a la dissipació una llarga història cristiana, aquella que ha irrigat durant mil·lennis les terres entre els dos rius de Mesopotàmia. I el nequitegen no tan sols els gihadistes de l'Estat Islàmic.

**Davant el sofriment del seu poble, què és pot fer? Quina és, ara, la vostra tasca?**

La primera cosa que cal fer és consolar els que pateixen i tenen por, ajudar-los a tots i, sobretot, encoratjar la gent a perseverar i a romandre fidels a la seva fe i a la seva terra. A no fugir. A quedar-se. Aquells que ho vulguin, és clar. Sense forçar ningú. Però és el nostre deure orientar les persones amb la mirada que ens suggereix l'Evangeli. Aquells que marxen han de saber que Occident no és la terra promesa, ni molt menys el Paradís.

**Però molts volen fugir.**

El moment que vivim és, també, una prova. Cadascú de nosaltres és cridat a mirar-se el cor, i hi pot trobar, també, que el consol del Senyor és l'única força, l'únic tresor. El que tenim de més valor. Però molts són víctimes d'aquesta frenesia vers la fugida. No aconsegueixen, ni tan sols, pensar en el que veritablement està succeint en les seves vides. Busquen un futur. Però l'esperança d'un futur millor, per aquell que té el do de la fe, no es pot reduir només a la recerca d'una vida més fàcil.

**Això no obstant, un bisbe, als Estats Units, està gestionant amb la Casa Blanca l'organització d'un trasllat a aquest país de desenes de milers de caldeus.**

Aquest bisbe, segurament, pensa «a l'americana», però no sembla pensar ni comportar-se segons l'Evangeli. I a més a més, desconeix la situació concreta que ens toca viure. A Amèrica han posat els cistells amb les peticions d'asil al damunt de l'altar, durant la missa. Com si l'emigració de milers de cristians iraquians als EUA fos quelcom a invocar amb la benedicció de Déu. Una escena estranya, que no fa res més que confondre la fe de molts. Malauradament, alguns eclesiàstics esdevenen homes de negoci en lloc de ser pastors de les ànimes. Raonen en termes de negoci i no de pastoral evangèlica, també respecte dels fidels. Per a alguns, són tan sols un nombre

*amb el qual fer créixer la quota de batejats sobre els quals tenen jurisdicció. Els fan traslladar d'una situació terrible a una altra que, a la llarga, pot esdevenir encara més miserable. Deixant-los sols, sense l'atenció pastoral adequada.*

***Vostè què els diu a aquells que volen marxar?***

*Li repeteixo: cal que cada cristià, d'acord amb la seva consciència, pensi sobre quin és el futur que cerca. Intentar sentir l'amor de Déu en aquesta situació. Interrogar-se sobre què li està demanant el Senyor en aquest moment. I adonar-se, potser, que nosaltres tenim un futur aquí, en aquesta terra nostra, turmentada i beneïda. I que tot el país representa la nostra missió.*

*El president kurd Barzani, quan ha vingut a reunir-se amb Hollande, ens ha dit: vosaltres heu de tenir paciència, heu de persistir. Cal que apreneu de nosaltres, els kurds, que hem sofert, però ara tenim els nostres drets. Aprendre lliçons de perseverança. A nosaltres, els cristians, això ens pot fer bé.*

***Mentrestant, grups cristians amb base als Estats Units busquen proselitistes —i diuen que en troben— en els camps de refugiats. També, entre nosaltres, els cristians.***

*Un desastre. Quelcom immoral. Aprofitar-se de les dificultats i del sofriment d'un poble. Ells també raonen en termes de negoci, mànagers de la religió a la recerca de clients.*

***Contra els gihadistes de l'Estat Islàmic s'han constituït, també, grups armats que es presenten com «milícies cristianes». Què en pensa?***

*Als polítics cristians que m'ho han demanat, els he dit sempre el mateix: si alguns cristians volen participar en la defensa o en la lluita per alliberar les terres conquerides pels gihadistes, que entrin a formar part de l'exèrcit kurd o de l'exèrcit nacional iraquiana. Fer «milícies cristianes», amb la seva connotació de caràcter ètnicoreligiós, és una bogeria i un suïcidi, a part de ser il·legals.*

***Els EUA han iniciat la intervenció armada amb la «coalició». A l'Iraq, ja s'ha viscut quelcom de semblant.***

*Tot això em sembla un joc polític molt brut. Bombardejar aquests gihadistes no els fa desaparèixer. Hi ha el perill de matar molts innocents. Es destrueixen les infraestructures, que romandran destruïdes. Els americans ja ho han fet: han destruït el país i no l'han reconstruït. El més greu és que ara tots repeteixen: la guerra durarà anys. Així envien un doble missatge, molt perillós. Als gihadistes: tranquils, teniu temps per organitzar-vos amb calma, trobar diners, allistar militars a sou. Als altres, al poble dels refugiats, els diuen: en tindreu per anys, i per a vosaltres el futur tan sols és possible lluny de les vostres cases. És millor que marxeu, si podeu. Si es vol veritablement acabar amb els grups extremistes, caldria treballar en l'educació i en la formació, amb programes que, de debò, facin percebre la falsedat i la monstruositat d'aquesta ideologia sanguinària.*

***A Occident, algunes persones han intentat qüestionar el tòpic del xoc de les civilitzacions i de l'Islam com a enemic de la civilització occidental.***

*La realitat és que a Occident no hi ha altres moviments més enllà dels seus interessos econòmics i de poder. També aquesta darrera entitat que es fa dir Estat Islàmic ha estat nodrida durant anys per diners i armes que venies dels països considerats «amics» d'Occident. Gràcies als serveis secrets, quan volen, poden saber-ho tot sobre nosaltres. Així doncs, com és que mai no saben d'on provenen les armes o a qui venen el petroli? Els EUA han reaccionat quan han decapitat dos americans. I tots aquells (sirians, iraquians, cristians i musulmans) que havien assassinat i degollat fins ara?*

***En aquest context, què espera?***

*La setmana passada, a Bagdad, nosaltres, els sacerdots, hem fet junts els exercicis espirituals. Els nostres preveres fan miracles malgrat aquesta situació: celebracions litúrgiques, catecisme, activitats socials i de caritat, teatre... tantes coses boniques. A això ens crida avui el Senyor: a consolar les persones, a ajudar-les a tenir paciència i a no perdre l'esperança. Ara és el més important.*

Fa dos dies, el secretari d'Estat vaticà, el cardenal Pietro Parolin, va fer una intervenció a l'ONU que val la pena de subratllar. Hi va dir que:

- Es tracta d'un moment històric complex.
- Cal una revaloració de l'ONU, tot esperonant-la a evitar una apatia i una indiferència davant dels gravíssims problemes actuals.
- Hi ha un fenomen terrorista nou, global, no vinculat a grups concrets. Per primera vegada una organització terrorista amenaça tots els estats, amb la promesa de destruir-los i substituir-los per un govern mundial pseudoreligiós. I és un terrorisme que se serveix de la comunicació global per reclutar nous adeptes.
- No és un xoc interreligiós: Síria i l'Iraq eren exemples de convivència pacífica.

## REACCIONS NO CRISTIANES

*Els gihadistes de l'Estat Islàmic (Isis) sembren violència i mort. Encara no s'ha apaivagat l'horror provocat a tot el món després de l'assassinat dels dos reporters nord-americans James Foley i Steven Sotloff, la decapitació dels quals va quedar documentada en un vídeo macabre. La política internacional intenta reaccionar, però encara s'esperen iniciatives concretes per part dels països islàmics.*

*Malgrat tot, en la societat civil «moltes veus en l'islam sunnita s'han alçat contra l'Estat Islàmic, encara que els mitjans de comunicació no sempre n'han fet difusió, no només a Occident, sinó també als països musulmans més conservadors». Es difon a la web de la publicació Popoli, revista internacional dels jesuïtes italians.*

*Entre aquells que han condemnat la ferotge estratègia de l'Isis —subratlla Popoli— hi ha «el Gran Muftí de l'Aràbia Saudita, el xeic Abdulaziz Al ash-Sheikh, que el 19 d'agost ha definit tant l'Isis com al Qaeda com a “enemics número u de l'Islam” i que no pertanyen de cap manera a la fe comuna. El sector wahhabita, sostingut pel règim saudita, comparteix algunes posicions doctrinals dels terroristes, però rebutja els mètodes violents i el perill de desestabilització que representen». Autoritats importants dels principals països de la zona també han condemnat les massacres —assenyala Popoli—, a partir del Gran Muftí d'al-Azhar, Egipte, Shawqi Allam, que ha qualificat l'Isis d'amenaça per a l'Islam. La revista dels jesuïtes també esmenta el responsable d'Afers Religiosos de Turquia, Mehmet Görmez, que ha afirmat: «La declaració feta contra els cristians és vertaderament terrible. Cal que els estudiosos islàmics es concentrin en aquesta qüestió perquè la incapacitat de tolerar pacíficament altres fes i cultures anuncia el col·lapse d'una civilització.» Seguint en aquesta línia, Missione Oggi, dels missioners saverians de Brescia, escriu: «A l'Iraq no hi ha, tan sols, els extremistes de l'Isis, sinó també molts musulmans que volen la pau.»*

*A Mossul hi ha qui, fins i tot, ha mort en defensa dels cristians. Es deia Mahmoud al'Asali i era professor del departament de pedagogia de la Universitat de Mossul. Va ser assassinat perquè va tenir el coratge de dir als homes de l'Isis que aquell no era l'Islam en què ell creia. Tot i conèixer, com a educador, el risc que corria al fer aquesta afirmació, ell es va exposar públicament. No volia ser còmplice de la violència i va pagar aquesta decisió amb la vida. Vatican Insider n'ha explicat la història. També el suplement East easteast, en el número de setembre de Jesus, està dedicat a aquest tema. Jesus parla de «pecat per omissió» en relació amb l'escassa repercussió mediàtica del professor al'Asali. «El seu testimoni, de fet —explica la publicació de San Paolo—, exemplifica com existeixen musulmans que es posicionen al costat dels cristians perseguïts. Sovint són anomenats “moderats”, però l'adjectiu esdevé banal si tenim present que el preu que paguen és molt alt». Jesus recorda que el cas del professor iraquità no és aïllat i fa extensiva la reflexió a altres situacions en què personalitats representatives del món islàmic s'han pronunciat contra l'extremisme violent: «Ha pagat un preu molt alt, també amb sang, el jutge musulmà Arif Iqbal Bhatti, assassinat l'any 1997 a Lahore, al Pakistan, per haver absolt tres anys abans dos cristians, Rehmat Masih i Salamat Masih, acusats de blasfèmia.»*

*El 2011 —recorda Jesus— un altre musulmà pakistanès, Salman Taseer, governador de la regió del Punjab, fou eliminat sota l'acusació de lluitar contra l'extremisme islàmic i de tenir excessives simpaties envers els cristians perseguïts. Salman Taseer va pronunciar-se en defensa d'Asia Bibi, la dona cristiana de 45 anys, condemnada a mort per blasfèmia i que es troba a l'espera de la resolució de la seva apel·lació. En aquesta batalla comptava amb el suport de Shahbaz Bhatti, ministre (cristià) per les Minories Religioses: ambdós van ser assassinats amb tres mesos de diferència.*

## CONCLUSIONS

Estem davant un drama humà segurament dels més greus dels darrers segles: la destrucció física d'una realitat humana, cristiana, cultural de dos mil anys d'història. La pèrdua de vides humanes martiritzades certament i de manera molt violenta. És un nou temps de màrtirs, sense cap mena de dubte. Es tracta d'una veritable persecució: no de casos isolats, sinó de molta i molta gent, conversions forçades, tortura, mort, martiri.

Aquesta situació és la negació de qualsevol concepte de llibertat, de diàleg, entre cultures diverses, entre credos diversos... L'integrisme islàmic és en el fons un neomaniqueisme que no només enfronta dues realitats, dues concepcions de l'home, del món i de la història, sinó que a més a més destrueix i aniquila l'altre. Es tracta gairebé d'una *damnatio memoriae*.

Com fa cent anys amb el genocidi armeni i siríac, Occident sembla girar-s'hi d'esquena, com si digués: és un problema d'aquella pobra gent... Els grans drames dels segles XX i XXI es veuen marcats massa sovint per la «indiferència». Algú ha parlat de pecat d'omissió; jo diria que encara és més greu la indiferència.

Al segle IV molts cristians siríacs fugen de Mesopotàmia cap a Occident. Avui, com en els temps d'Efrem, ¿sabrem nosaltres —occidentals— acollir aquests germans orientals i ajudar-los a viure com a tals a casa nostra?

És el drama de la fi d'una presència cristiana de fa 2.000 anys!

*Accepta, Senyor nostre, aquesta ofrena pacífica, les nostres terres devastades. Reconstrueix les esglésies incendiades, per tal que hi sigui coronat el Senyor de la pau. Beneït Aquell que ho va fer i que ho pot fer.*